

భక్తచింతామణి

ఇది

రాజమహేంద్రవరమునందలి దొరతనమువారి

మొదటితరగతి కళాశాలయందు

నాంధ్రోపాధ్యాయులుగ నుండిన

వడ్డాది సుబ్బారాయనిచేత

రచియింపఁబడినది.

గ్రామ కూర్పు 3000 ప్రతులు.

రాజమహేంద్రవరము.

యన్. వి. కృష్ణమూర్తి అండ్ బ్రదరువారి

శ్రీకృష్ణాముద్రాక్షరశాలయందు

ముద్రింపఁబడినది.

౧౯౨౫

స్వస్వామ్యసంకలితము.]

[దీని వెల ౦-౫-౦.]

భామినీవిలాసము.

వ. సు. గాయకవి విరచితము.

ఇది పండితరాయకవిరచితసరస్వతగంధమునకుఁ దెలుఁగు. ఇందుఁ బ్రాస్తావకశృంగారకరుణశాంతము లనునాలుగువిలాసములు గలవు. పృథి పద్యము నేదో యొకయలంకారము గలిగి మనోహరముగా నుండును. ఇం దలి పద్యములు కొన్ని యీక్రిందఁ బొందుపఱుపఁబడుచున్నవి.

దీనివల 10 అణాలు మాత్రమె.

ఉ. కాళభుజంగి నుంచె ముఖగహ్వరమందును గొండెకాండ్రకున్
నాలుగుమోము లున్నదొర నాలుక పేరిటఁ; గా దటన్న, మం
త్రాలతెఱంగి గెఱుంగనిజనమ్ము లయో! యది తమ్ము ముట్టఁగా
వైశమ ప్రాణవాయువులఁ బాయుట యేగతి సంభవించెడున్? ప్రా. వి.

చ. శయనగృహంబు సొచ్చి, చెయిసన్నల నెచ్చెలి నల్లఁ బుచ్చి, నేఁ
గఱుకొని వీవనకొ సరఁగా, గుపితంగన కూటనిద్ర నం
తయుఁ గనుచుండియున్, గననిద నివలెన్ గనుమోడ్చుతోఁ గడుం
బ్రియసఖి! దస్సి తంచు, నెదమీఁద గదించె మదీయహస్తమున్. శృ. వి.

ఉ. నవ్వుచు నెవ్వనికొ రమణ! నాథ, మనోహర! యంచుఁ బిల్చి, నీ
వివ్వనుధన్ జరించుచును నెక్కఁగఁ జేసితివో దివంబు, నో
జవ్వని! యట్టివాని నను స్వర్భువనంబున కేగి, యయ్యయో!
యివ్వడి ధూళి బ్రుంగ మహి నెవ్వఁగి గూలఁగఁద్రోయఁ జాలిలో?.

క. వి.

ఉ. కోరిక లూరి పొల్కడఁకూరిమి కూఁతురు గ్రుచ్చి కాఁగిటన్
జేరుపఁ, ప్రేంకణంపులతచేఁ బరవేష్టిత మా తమాలభూ
మిరుహముం బలెం బొలుచు మేచకవర్ణఁడువోఁచుఁగాత మిం
పార ననుప్రియాణసమయంబున నాహ్లాదయంబులోపున్. కాం. వి.

క . వాణిపాణివిభూషణ! వేణీ సుత సూక్తి భక్త విధగ్గింధ
శ్రీశ్రీప్రీతికక్ష! రాణిహృదయప్రియుండ వసురాయండక్ ॥

మొదటికూర్పు వీరిక.

భక్తచింతామణి యనుచిన్న పొత్తమును నే నింతకుఁ బూర్వ
మయిదాఱు సంవత్సరముల క్రిందటఁ జేయ దొరఁకొని కొన్ని మాసములలో
నించుమించుగ నూఱు పద్యములు విరచించి యందు నేనుబదివఱకు నప్పు
డప్పుడు హిందూజనసంస్కారణి యను నొకానొక వార్తాపత్రికయందుఁ
బ్రకటికములు గావించితిని. అప్పత్రికయందు దానర్థియములు చదివినవార
లచేతులు వేర్వేరు తావులనుండి నాకు వ్రాయుచు వచ్చిన యుత్తరములను
బట్టి కొండొక పోత్సాహంబు గలిగి, మొట్టమొదటనూటితోనే గ్రంథ
సమాప్తిజేసి కొంతకాల మారకున్నవాడనయ్యె. నిట్టి మరలఁ బ్రారం
భించి యుత్తరశతకమని మఱికొన్ని విశేషాలములతో వేటొక నూఱుపద్య
ములు గూర్చి రెండేండ్లక్రిందట శివుస్తవమును ముగి చితిని. అప్పటినుం
డియు శతశ్చస్తవము సాంగముగాఁ జదువఁగొరి లేఖాముఖమునను
సమ్మతిమును గూడఁ దఱుచుగఁ బ్రశంసించు సహృద్వరులకుఁ బరమా
హ్లాదముగా దీనిని సాధ్యమయినంత కీర్తుకాలములో నచ్చొత్తించివలెనని
నేను శక్తివంచనలేక ప్రయత్నించితిఁ గాని, యెంటిగా దీనిని బయికి
రావించుట కిశ్వరుడెందుచేతనో యిచ్చగించక యీడ్డును దీనికిఁ దల్లి
పటిదని చెప్పినప్పైదు ప్రబోధచంద్రోదయ మను శాంతరసపాఠియ
నాటక మొకటి నాచేత నాంధ్రీకరింపించి యారెంటిని జంటగా దేశాట
నము చేయింపని దలంపుగొనియె. అట్లే కానిపక్షమునఁ దొడ నే ముద్రితము
గాఁగల దనుదృఢనిశ్చయముతో విశ్వప్రియత్నముఁ జేసి 1891 టవ
సంవత్సరము నవంబరు నెలలోఁ జెన్నపురియందలి కొండొక సుప్రసిద్ధ
ముద్రాళాలకు మహత్సాహాయ్యమునఁబంపఁబడియు నీచిన్న పొత్తిము సాధా
రణముగా నింతలో ముద్రిత మగు నని కల నయిన నేనెప్పుడుఁదలంచుకొని
దగు ప్రబోధచంద్రోదయమునకుఁ గూడ నప్రియత్నముగా నచ్చుకడఁ
దగిన కారణము సంఘటిల్లువాఁక వారితఁ ప్రతియందే యక్కడనడఁగి
యుండి, కట్టకడ కానాటకముతో సమకాలమున ముద్రాణయత్ర మాకో

హిందీ కృతకృత్యములు బయలు పడలుట యెట్లుట స్థించునో సరిచూడఁ బడుటకయి యేలూరిలోని శ్రీమత్త్రిపురనుండరీ ముద్రాళి లకుండి ప్రభోధ చంద్రోదయ నాటక మయొక్క యాఁ జెన్ని పురియందలి హిందూచక్రవర్తిని ముద్రాళి (Empress of India Press) నుండి యీ భక్తచింతా మణి యొక్కయు నాద్యంతపత్రములు సమకాలమునందే నాయొద్దకుఁ జేరిపితములయి రాఁదటస్థపడినప్పు డేతద్దైర్యుటనమునకు నేను మిగుల నాశ్చర్యపడి తన్నఁగూర్చి ప్రశంసించెడు నీకృతిద్యయమును సర్వేశ్వరుఁ డాశీర్వదించునని భావించుకొన్నాఁడను.

అస్మద్విరచితము లగు గ్రంథములయందెల్ల నాయొల్లమునకుఁ జల్లవన మును సంఘటించినవి యీరెండు సౌత్తములే. అయినను భక్తచింతామణి మాత్రము నాహృదయమున కిప్పుడించుక పరితాపము కలిగించుచున్నది. నా వలె నే దీనివలన నభీష్టిసిద్ధి పడిసి యానందించి దీని సతీశీఘ్రముగ నచ్యుతఁ జూడవలెనని ముచ్చట పడిన నాయర్థాంగలక్షీర్ణ విజయలక్షీర్ణ యంతదాఁక జీవించియుండుట సంభవింపదయ్యెను. కాని, ఏతన్నూలమున నీశ్వరానుగ్రహమును సంపాదించుకొన్న యాకొత్తడియాత్మకుఁ కాశ్వతానందము కలుగకపోదు.

ఈశ్వరుఁడు తన్నుఁ దాఁధించువారికి నాముష్మిక సౌఖ్యమును మాత్రమే యనుగ్రహించునుగాని, యైహికాభిలాషలఁ దీర్చువిషయమునఁ దా నెంత మాత్రముఁ దోడు నూపఁడని కొందఱు చెప్పుచున్నారు. నాయనుభవమున కదియెంతమాత్రము సత్యముగాఁ దోఁపలేదు. స్వశక్తుఁడు, స్వకారుణ్యఁడు సర్వరక్షకుఁడు నగు సర్వేశ్వరుఁడు తన్ను సమీకృత్యవారికి న్యాయముయి నంతవఱకు వారడిగిన దేదిగాని ప్రసాదెంపక పోఁడని నా దృఢనిశ్చయము. ఇట్టియనుభవమును నాకుఁ గలిగించి దానిని స్థిరపఱచిన ప్రార్థన లీ భక్తచింతామణిలో ననేకములున్నవి. ఆయాప్రార్థనలకుఁ తటస్థ పడినట్టి యవసరములును, గలిగిన ఫలములును, నామనస్సున నిప్పుడు లెస్సగ స్మరించుచున్నాను గాని, యవియన్నియు వివరింపఁబూనుటయ న్యావశ్యకము.

భగవత్పరముగా శేను రచించిన చిన్న చిన్న పోతములు మఱి
రెండు గలవు. అందొకటి పదునయిదు సంవత్సరములక్రిందట మాద్రణ మొం
దిన నందనందనశతకము. రెండవది భగవత్కీర్తనలు. ఈరెంటిలో భగవ
త్కీర్తనలయందే యిప్పటి జనసమాజమున కవ్యాజప్రీతి గలిగియున్నట్లు
తవ్యాపనమువలనఁ దోయవచ్చినందున, భాగవతమునందలి గజేంద్రస్తవ
మును బోలె ఆస్తికులయిన సమస్తజనులకుఁ గూడఁ జతనీయమగునట్లు దీనిని
రచియించినాడను. ఈపుస్తకమును గుఱించి శేనే తెలుపవలసిన యంశములు
మాత్రము కొన్ని యిచ్చట ముచ్చటించితిని. ఇంక దీని గుణగుణములకుఁ
జనువరులే పరిమాణము. ఏకద్వితీయముగ్రాంథ్యతిప్రభృతులయందు నాకు
మిగులఁ దోడ్పడిన రవరెండు ఎఫ్. జే. మెక్రిసి దొర గారికి సదా కృతజ్ఞుండ
నగుచున్నాను.

వడ్డాది సుబ్బారాయఁడు.

రాజమహేంద్రవరము,

జయసం॥ చైత్ర ౩॥ ౧౩ శుక్రవారము,

కాలి॥ ౧౩౧౫ సం॥

14-4-1893.

18 వ కూర్పు పీఠిక.

ఈకూర్పునందు, పున్యగుర్తుగల అయిదు పద్యములదనముగాఁ జేర్చఁ
బడినవి.

మఱియుఁ గావలసిన పద్యమును మలభముగా దెలిసికొనుటకై
అకారాదివర్ణక్రమమున వానివాని సంఖ్యలతో పట్టికయొకటి గ్రంథం
తమునఁ జేర్చఁబడినది. వెనుకటి కూర్పులయందుఁ జూపట్టు ముద్రణస్థాలి
త్యములిందు చాలగ సఁస్కరింపఁబడినవి. ఈకూర్పు మిక్కిలి పరిశుద్ధముగా
నుండునని తలంచుచున్నాను.

రాజమహేంద్రవరము,

1-7-1925.

వడ్డాది సుబ్బారాయఁడు.

ఉ. నన్నయతిక్కనాదిగసనల్ గురియించినచాటుధార లీ

మన్నన నింకఁ బోలు; నణుమాత్రముఁ దద్రస మబ్బ దెందు; హా!

జాన్నలలోనఁ జిన్నిపువుజా న్నెటు, లట్టులు పద్దయంబులన్

మిన్నలు చాటువుల్ రససమృద్ధి నన్వేషనీయమాధురికొ.

ప్రాస్తావిక ప్రకరణము.

వసురాయ చాటు ప్రబంధము.

ఇది వేలువేలు సందర్భములం దప్పుడప్పుడు వివిధాంశములనుగూర్చి నేను రచించుచుచువచ్చినపుడ్యము లన్నిటిని : పయానకూలముగా కభాగించి, తత్తదుచితఃస్థి కలతో నూతనముగా ముద్రింపించిన నానాః ధచమత్కార భావముతోడి యపూర్వగోధము. చిరకాలముక్రిందట నేలూరిలోఁ మ॥ శ్రీరాజా మంత్రి పెద్దగడ భుజంగరావు 2 తొదరుగారి ముద్రాశాలను బ్రతికటముచువచ్చిన “మ. జువాణీ” మాసపత్రికలో, “వసురాయచాటు క్తిముక్తావళి” యనుఃస్థి కతోఁ దత్తత్త్రికాధిపతులు నాచాటుపద్యములుగొన్ని 1899 వ సంవత్సరమునఁ బ్రకటించుచురాఁగా, వానినిజదివినరసజ్ఞు లనే కులు వసురాయచాటూ క్తిముక్తావళిని వి. పి. గా.బంపుఁడని దూర దేశముల నుండి నాకు వాయివారంభించిరి. అందువలన నధికమైన పోత్సాహము గలిగి, శీఘ్రముగా న.నొత్తించు నభిప్రాయముతోఁ దద్ద్రంధ మచ్చులో నున్నదని నాపుస్తకములసటికలోఁ బ్రకటింపించితిని, కాని, తే. ఇచ్చ యున్న! సిద్ధి విధిగాస్తగత నీనుచింతలార!” యను నిందలి ప్రకృతిప్రక రణమున 24 వ పద్యములోని సూక్తిప్రకారముగా నింతకాలమునకుఁ గాని యాతలంపు నెఱవేటుట కవకాశము కలిగినదికాదు.

పై “వసురాయచాటూ క్తిముక్తావళి” యనునదియే యిప్పుడు “చాటుప్రబంధ” మనుచామాతరముతో ముద్రింపఁబడినది. ఇందుఁ బ్ర శంసా, ప్రకృతి, ప్రాస్తావిక, ప్రకీర్ణ, స్వప్రయము లను నైదు ప్రకరణము లును, దాదాపు 1400 కందగీతసీసవృత్తములును గలవు.

గ్గేజా డెమ్మిసైజా నుమారు 300 పేజీలు. వెల { క్యాకో 2-0-0.
రేపర్ 1-8-0.

రాజమహేంద్రవరము, }
ది 1—7—1925. }

వడ్డాది నుబ్బారాయఁడు.